

Beru život takový, jaký je

„Pán Bůh se postará, ale musíme pro to taky něco udělat,“ říká sestra BOŽENA ADALBERT ŠIMÁKOVÁ, které nikdo ze známých neřekne jinak než Bibi. Těžko uvěřit, že tato milá dáma v těchto dnech slaví devětaadvadesáté narozeniny.

Napadlo by vás někdy, že budete bydlet na Hradčanském náměstí?

Ne, ani v nejmenším! Pocházím z obyčejné rodiny, tatínek byl kameník, maminka pomáhala u sedláka. Měla jsem úplně jiné sny. Když šli bratři do učení, maminka je uklidňovala, že budou blízko – jen ať si představí, jaké to je, když jdou misionáři do dalekých krajín. A mně to nějak utkvělo v hlavě.

Jak jste se tady v jednom z kanovníckých domů ocitla?

Přišla jsem společně s panem biskupem Škarvadou. Kardinál Vlk ho pozval do Prahy a Jaroslav Škarvada se stal generálním vikářem. To bylo ve dvacátém. Jednoho dne mi zavolal, že se stěhuje do Prahy a že by rád, abych jela také. Představená souhlasila, a ještě s jednou sestrou jsme se tedy přestěhovaly do Prahy.

V Římě to mnoha lidem bylo líto, ale pan biskup chtěl domů, do rodného města. Snadné to však pro něj nebylo. Po návratu byl tak trochu cizincem mezi vlastními, ke stáru už býval hodně sám. Když před deseti lety zemřel, požádali mne, abych po něm uspořádala pozůstalost, a už jsem tady zůstala. Představení z Irsku za mnou tak jednou za rok přijedou, ale já už tam nejzdím.

Znala jste se s panem biskupem dlouho?

Myslím, že od osmdesátého roku, kdy mě představení poslali na rok do Říma, na studijní pobyt. Jaroslav Škarvada pracoval v kurii a brzy poté byl jmenován biskupem pro všechny Čechy a kněze v exilu. Já jsem se po návratu do Londýna už na nunciaturu nevrátila, kongregace tuto práci opustila a já se souhlasem představených šla pomáhat pateru Langovi do českého centra v Londýně. Asi po dvou letech se ozval pan biskup Škarvada, že by mne potřeboval v Římě. Zřejmě si cenil mých zkušeností z nunciatury.

Kde se vlastně cítíte doma?

Já? Dneska tady, v Praze na Hradčanech, ale snadno jsem se přizpůsobila místu, kde jsem zrovna byla: v Dublinu, v Londýně, v Římě... V Čechách už jsem zpátky skoro třicet let, ale začátky nebyly snadné. Vždyť jsem se vracela po pětadvaceti letech v cizině! Zprvu jsem opravdu cítila jakýsi odstup zdejších lidí. Třeba jsem přišla do lékárny a chtěla zdravotní pomůcku, kterou měli ve výkladu, ale lékárnice mi ji odmítala prodat. Nebo jsem chtěla v obchodě rohlíky a prodavačka mi je vyskládala přímo na pult. Překvapeně jsem se ptala: Do čeho si je mám vzít? Až po dlouhé diskusi mi k nim dala pytlík. To se však časem srovnalo.

Oba jste s panem biskupem byli navrátilci. Trávili jste spolu i Vánoce?

Ano, pan biskup nad námi bděl už v Římě. Třeba jsme potkali skupinu bohoslovců z Irsku a oni nás pozvali na besídku. Pan biskup trval na tom, že musíme být zpátky do jedenácti hodin a musejí mne doprovodit. A skutečně nás vyhlížel.

V Praze pak na Vánoce za ním jezdila sestřička s manželem. Vždycky mu přivezli dárky. Na Hod Boží vánoční jsme už bývali sami, nejprve ve třech a pak už jen ve dvou.

Jeho sestřička také přivezla bramborový salát a já jsem k němu udělala rybu. A pak jablčnický štrůdl. Z Anglie jsem byla zvyklá na vánoční pudink, ale tady jsem ho už nedělala. Nikdo by ho nejedl. Tak dlouho jsem byla pryč, že jsem se musela ptát, co se v Čechách na Vánoce vaří!

Neříkejte...

Dospívala jsem za války. Abych se vyhnula nasazení do Německa, maminka domluvila, že budu pracovat jako vychovatelka v jedné pražské rodině. V neděli jsem chodila do kostela sv. Ignáce, k jezuitům. Tam jsem navštěvovala

„Pro mě je nejdůležitější, abych se dostala k Pánu Bohu, mohla s ním mluvit a mohla s ním být,“ říká sestra Bibi Šimáková.

Snímek autor

i mariánskou družinu. A když pater Horáček vyprávěl o misiích, šla jsem za ním, že bych také chtěla být misionářkou. Věděl dobře, o čem mluví, sám byl za misijní činnost na Ukrajině zavřený a mohl se vrátit až za války. Po válce ho Sověti hledali a musel znovu utéct. Přes Východní Německo prchl do Říma a pracoval pak v Papežském orientálním institutu.

Lákala vás Afrika?

Ano. Pater Horáček mluvil tak přesvědčivě! Byla jsem nadšená, chtěla jsem pro církev něco dělat. Nejprve mi poradil, abych se naučila něco, co bych v misiích využila. Přihlásila jsem se proto k boromejkám do nemocnice – pomáhala jsem u nemocných a přitom navštěvovala ošetrovatelský kurz. Navíc jsem začala chodit na hodiny angličtiny. Bylo toho docela hodně, a tak jsem angličtinu brzy nechala. Jednoho dne pater Horáček zavolal, že mi zprostředkoval vstup do řádu zdravotních misionářek Panny Marie.

To byla skvělá zpráva. Ovšem noviciát byl v Irsku a já měla za sebou jen osm lekcí angličtiny. Naštěstí se mnou jela kamarádka, která uměla anglicky lépe. Mně trvalo ještě dlouho, než jsem dobře rozuměla, co mi říkají.

To muselo být náročné.

To víte, že to nebylo vždy jednoduché. Jako cizinec jste pořád druhořadý. Bylo také těžké, když mě dali na starost sestře, se kterou jsme si lidsky vůbec nerozuměly. Ale co naděláte, musíte se s tím vyrovnat. Nemůžete se s druhými hádat, musíte je snést. Doufala jsem, že to překonám a dostanu se do misií. Ale dopadlo to jinak.

Poslali mne do Dublinu na nunciaturu. Nuncius byl Ital a mně řekli, že budu vařit. Štěstí bylo, že za nunciem chodil italský velvyslanec, jeho řidič se vždycky zastavil na kávu a já se mu svěřila, že netuším, co mám vařit. Z domova jsem uměla akorát připravit nudle. On mě seznámil s jejich kuchařkou, která shodou okolností pracovala pět let na ambasádě v Praze. Naučila mě italská jídla, a ještě jsme si zavzpomínaly na Prahu. A hospodyně jsem pak zůstala třicet pět let. Když měl nuncius k večeri devatenáct hostů, byl to docela cvrkot. K tomu ještě uvařit pro tři čišníky.

Bavilo vás to?

Nevadilo mi to, snažila jsem se dělat tu práci nejlíp, jak to šlo. Měla jsem hodně zájmů, starala se o zahrádku na nunciaturě a ráda jsem chodila do muzeí.

Nermoutilo vás, že místo misijní činnosti pracujete na úřadě?

Víte, když jsem vstoupila do řádu, přijala jsem před Bohem povinnost poslouchat. Nemyslím, že bych udělala lépe, kdybych si žila život jen podle svých představ. Poznala jsem mnoho dobrých lidí, navštívila jsem Řím, Svatou zemi, Fatimu i Lurdy... Jednou za mnou do kuchyně přišel i papež Pavel VI., ještě jako státní sekretář, velmi si vážil kardinála Berana. Několikrát jsem mluvila s Janem Pavlem II. Toho jsem měla moc ráda. A vážím si také současného papeže Františka, vážím si toho, jak se snaží některé ty nedobré věci v církvi napravit, to je moc dobře.

Co pro vás znamená poslušnost?

Přijmout, o co mne žádají představení, a dělat to s dobrou vůlí. V tom nacházím vůli Boží. Nemyslete si, byla to zajímavá práce. Mohla jsem mluvit s mnoha monsignory, kteří byli ke mně otevření. Leccos jsem se dozvěděla a také jsem mohla občas někomu pomoci – finančně, zprostředkováním kontaktů nebo se podařilo zprostředkovat lékařskou pomoc.

Když jsem poté pracovala na nunciaturě v Anglii, mohla jsem navštěvovat kurz italštiny. Chodily na něj i manželky pánů z dobře situovaných kruhů a mezi nimi se našla řada lidí, kteří byli ochotni pomoci českým exulantům. Nakonec mě vyhledala jedna Holanďanka, která spolupracovala s Kirche in Not a sbírala finanční prostředky pro české kněze v Nepomucenu. Chtěla, abych tu práci vzala po ní, ale to nešlo, nemohla jsem jen tak opustit práci na nunciaturě.

Víte, čeští kněží to měli v exilu těžké, těžší než Poláci nebo Slováci, kterých bylo mnohem víc a drželi pospolu. Řeknu vám jeden zážitek: Díky přátelům jsem se na audienci u papeže dostala úplně dopředu. Jan Pavel II. mne zahlédl a šel ke mně. Snad proto, že už jsme se matně znali z dřívějšíka. Vzal mé ruce do svých a já se osmělila: „Svatý otče, myslíte na české kněze.“ Naklonil se ke mně a řekl: „Prosím, zopakujte to ještě jednou a pomalu.“ Tak jsem tu prosbu zopakovala. Už nic neřekl a šel dál. Brzy poté byl Jaroslav Škarvada vysvěcen na biskupa a pověřen péčí o české kněze v exilu. Udělalo mi to velkou radost.

O vás se říká, že máte dar poznat dobré lidi.

To je pravda. Hodně lidí u nás hledalo pomoc a ne všichni byli poctiví.

I pan biskup Škarvada o vás říkal, že máte na lidi nos. Jak to děláte?

Já nevím (smích). Spíš jsem byla opatrná na lidi, kteří si záviděli, házeli druhým klacky pod

nohy, chtěli být všude první a chválení a dělali pro to všechno možné. Byla jsem ráda, když jsem mohla někomu pomoci, přimluvit se, zprostředkovat kontakty. Pán Bůh se postará, ale musíme pro to taky něco udělat...

Jste dodnes v kontaktu se spolusestrami?

Jen málo, většina mých vrstevnic už zemřela. V Evropě je nás méně a méně, ale s představenými jsem v kontaktu stále. Sestry dnes působí v Severní Americe, Argentině, Brazílii a v Africe. Tam máme sto padesát domorodých sester, pracují v Nigérii, Tanzanii, Keni a v Ugandě. Do Irsku už jezdí jen proto, aby znaly kořeny kongregace, ale jinak se úplně osamostatnily a daří se jim.

Co vás těší na světě?

Všecko. Nevybírá si. Vlastně jsem si nikdy nevybírala. Jak to život přinese, tak to vezmu. Ne snad z nevyhnutelnosti – беру život takový, jaký je. I tu letošní pandemii.

Jste ročník dvacet jedna, příští rok vám bude sto let. Těšíte se na kulaté narozeniny?

Jestli se toho dožiju! Člověk to musí nechat na Pánu Bohu. Zrovna v sobotu pan biskup Wasserbauer kázal, že ať chceme, nebo nechceme, je jisté, že Krista potkáme. Nikdo nejsme neviní, všichni jsme něco provedli, ale člověk se musí snažit dělat věci pořádně a mít rád lidi... Abychom se mohli podívat našemu Pánu do očí. Když se ptáte na ty narozeniny, spíš se těším na narozeniny našeho Pána.

Kde budete slavit letošní Vánoce?

Sestra Dominika mne pozvala, abych strávila Štědrý den společně s nimi u pana arcibiskupa. Přijel ale synovec s manželkou a řekli: „Ne, půjdeš k nám.“ Tak jedu 21. prosince do Petrovic u Sedlčan.

JOSEF BERÁNEK

BIBI ADALBERT ŠIMÁKOVÁ (*1921) je členkou řádu zdravotních misionářek Panny Marie (Medical Missionaires of Mary). V roce 1947 nastoupila do noviciátu nedaleko Dublinu v Irsku. Brzy poté byla povolána jako hospodyně na nunciaturu v Dublinu a později v Londýně. Když se vedení řádu rozhodlo z nunciatury v Londýně stáhnout, sestra Bibi pomáhala P. Janu Langovi v londýnském českém centru a v roce 1982 si ji vyžádal biskup Jaroslav Škarvada do Říma. Jako jeho spolupracovnice přišla o deset let později do Prahy, kde žije dodnes.